

IKONO

Dalt, Javier Faus. Baix, Filiberto Crespo.

AMB 85.105.000 PESSETES DE DÈFICIT

L'Ateneu, zona catastròfica

L'Ateneu Mercantil de València, des de principis del 80, pateix la pitjor situació de la seua història. En espera de la salvació institucional, l'entitat ha optat per arrendar part de les dependències

Miquel Alberola

A començament de l'estiu passat va circular la notícia que l'Ateneu Mercantil de València mantenia tractes amb la Borsa, amb la finalitat

d'arrendar part de les seues dependències socials per a les operacions financeres. En aquella ocasió, el seu president, Filiberto Crespo, va explicar a EL TEMPS que, si s'hagués arribat a un acord, l'entitat cultural hauria percebut uns beneficis anuals de 36 mi-

lions i el protagonisme que, de rebot, li hauria reportat l'activitat borsària. Una reunió, uns dies més tard, de la junta directiva de l'Ateneu amb el conseller de cultura, Cebrià Ciscar, va desbaratar els objectius del mercat de diners. Aquella reunió va donar pas a un acord de col·laboració que vinculava l'Ajuntament i la Diputació, els quals, a canvi d'unes contraprestacions, ajudarien econòmicament per tal de refer la precària situació de l'Ateneu.

L'explicació d'aquest conveni, segons totes les previsions, havia d'encetar-se el primer dia de l'any en curs, i, en un termini relativament curt, havia de sanejar el dèficit del centre cultural, xifrat en 85.105.000 pessetes, i dinamitzar-ne la programació. Això eren les previsions i continuen sent-ne encara, perquè les coses estan com estaven. «L'acord de la Conselleria —ens ha dit Filiberto Crespo— no ha

anat avant, i jo no crec que per mala voluntat de Cebrià Ciscar, el que passa és que la «moguda» dels estudiants li ha tallat la digestió. Jo vaig presentar en el mes de novembre la proposta del conveni i m'han constatat fa una setmana. Jo sé que «las cosas de palacio van despacio», però, ¡collons!, no tan «despacio». A més, em fa la impressió, el conseller té certes reticències en aquest assumpte, perquè una subvenció molt forta a l'Ateneu pot atraure el Centre —i perdone'm l'exemple— de Caçadors de Benimodo a exigir, amb el mateix dret, una subvenció. Clar, vostè pense en la quantitat de casinos que hi ha entre el Sénia i Pilar de la Horadada...».

«Aleshores, el conseller em va dir —continua el president de l'Ateneu— que dels 30 milions que jo demanava, 15 els tenia segurs. Els altres 15, ell creia just que vindrien de la Diputació i de l'Ajuntament, però, de moment, només hem fet que parlar-ne per veure si firmem un conveni que respecte els socis. Si obrim les portes de l'Ateneu perquè entre tothom, el soci dirà: «jo per què pague 1.200 pessetes tots els mesos, si hi puc entrar sense ser-ne soci? Aquest és el problema. Nosaltres oferim una fórmula que és que la Conselleria faci una targeta de soci cultural perquè l'oferta indiscriminada no serveix per a res: la vida m'ho ha demostrat. Qui hi estiga interessat, que vaja a retirar la targeta; si no, un dia tindrem 15.000 persones allí dins. Idènticament, volem posar la biblioteca a disposició de la joventut, és a dir, pensem fer una targeta de lector que done dret a llegir, a fer-se una copa al bar i a anar al wàter, però no a passar-s'hi el temps tirat en una butaca, perquè això és privilegi dels socis. Són aquestes les qüestions que estem discutint. Mentrestant, l'Ajuntament ens ha ofert cinc milions de pessetes.

Els números rojos milionaris del centre cultural, junt amb el deute al personal laboral i la dilació dels socors institucionals, han dut l'Ateneu a la situació més límit de la seua història. El passat 26 de març, en una assemblea general decisiva, els socis van descartar la possibilitat de vendre l'edifici, van reelegir la junta directiva —no hi havia cap altra candidatura— i van decidir arrendar el saló columnari, per un import mínim de 30 milions anuals, i els baixos de l'edifici, per 10 milions a l'any. Aquesta operació, més els ingressos proporcionats per les quotes dels socis i els 15 milions pendents de l'acord congelat de la Conselleria de Cultura, importaria al voltant de

80.000.000 de pessetes, quantitat que sedaria momentàniament la sensació de bancarrota.

«L'Ateneu —declara Filiberto Crespo— té un problema sociològic: no hi entra gent jove i els majors van morint-se. Cada volta tenim menys socis, i com és un edifici que té 8.000 metres quadrats, la manutenció és costosa. Tenim un pressupost de 64 milions, però hem de pagar a l'Ajuntament, la llum, l'aigua, els 29 treballadors i les activitats que organitzem. I fer coses costa diners. D'aquests 64 milions, els socis només n'aporten 14, i, clar, la junta ha de fer de tot per traure'n la resta. I com no ho aconseguim, tots els anys això va al sac del dèficit. Això provoca una caiguda sociològica. Jo vaig preguntar als socis que què fèiem per a fer front als deutes. D'una banda, teníem la possibilitat de vendre els locals perquè teníem ofertes interessants d'entitats privades i alguna de pública. La forma de salvar la institució, contràriament al que alguns pensen, no és salvar la casa. Els socis van decidir que de cap manera no volien desprendre-se'n i van optar per arrendar una part dels locals».

«No és cert —aclareix Crespo—, com algú ha escrit en la premsa, que els socis, després de l'arrendament, no tindran lloc per a reunir-se. Si hi entrassen tots els socis, que són mil, tindriem vuit metres quadrats per soci: això és un luxe asiàtic. Teníem una altra eixida que era hipotecar l'edifici, però, amb tota franquesa, crec que és el pitjor camí. Pel que fa als treballadors, l'Ateneu els deu 15 milions de pessetes, la qual cosa suposa, com en són trenta, mig milió per treballador, i això no és cap broma. L'altre dia em van dir que si no presentaven un recurs a Magistratura, perdien els drets a poder presentar un juí i cobrar. Jo els vaig dir que reclamassen una part i així no perdrien el dret. I això van decidir en una assemblea al dimarts passat. Als treballadors, des que sóc jo el president, se'ls deu cada volta menys, i això voldria que quedés clar. S'han reduït les distàncies, però encara són llargues».

Prèviament a l'assemblea general del dia 26 de març, segons que hem pogut saber, un dels membres de la junta directiva de l'Ateneu va realitzar gestions pel seu compte amb destacats dirigents d'Acció Cultural del País Valencià, en un intent desesperat per salvar l'entitat cultural. La proposta consistia en la renovació de la junta directiva i el retorn al cap de l'Ateneu d'un dels pre-

sidents perpetus, el qual, en última instància, havia resolt tornar a la direcció si es tractava de salvar la institució. Però els contactes amb la conselleria de Cultura, que estava interessada en l'arrendament del saló columnari, ho va frustrar.

Un dels altres problemes que estrangulen l'Ateneu Mercantil és la fricció entre els socis joves i la junta directiva. No seria ociós il·lustrar el passatge amb aquella famosa frase amb què en 1978 l'Ateneu va liquidar la subcomissió juvenil: «per indisciplinats, rojos, catalanistes i maricons». «Amb la secció juvenil —fa Filiberto Crespo— no hi ha cap problema, només hi ha una situació difícil d'entendre. Quan jo vaig entrar en la casa, si no recorde malament, hi havia només un soci menor de vint-i-cinc anys: avui n'hi ha 150. Jo els vaig proposar de fer una subcomissió juvenil amb un president i una junteta que pogués decidir les activitats que ells volguessin fer, ja que no estaven representats a la junta directiva ni tenien dret a veu ni vot. Però els juvenils creien que la cosa era d'ells i que podien fer i desfer: volien tenir tots els drets d'un soci qualsevol,

«La moguda dels estudiants ha tallat la digestió a Ciscar».

manifestar-se contraris a la venda de l'immoble i a l'arrendament. «Nosaltres —ha especificat Javier Faus— no admetem uns senyors que pensen que l'Ateneu ha d'anar a parar als poders públics —governe qui governe— ni tampoc pensem que és bona la posició dels qui diuen que açò s'ha de vendre i construir-ho en un altre lloc. Estem convençuts que a València hi ha una demanda forta d'un local cultural amb esperit ateneista, però ha de potenciar-se i no ens deixen fer-ho. En l'Ateneu el que falta són ganes de fer coses, il·lusió i convenciment que fent coses la casa pot salvar-se».

En els últims dies, el nom del president de l'Ateneu, Filiberto Crespo, havia sonat com a cap de llista a les Corts Valencianes per Alianza Popular, cosa que, unida a l'arrendament de les dependències mercantils, podia causar una certa impressió d'assetjament polític davant el caràcter de zona catastròfica de l'entitat. «El fet que jo hagués anat de cap de llista per AP —ha explicat Crespo—, no hauria posat en dubte la independència de l'Ateneu. L'Ateneu, com diu Alfonso Guerra en el llibre d'honor, és «un bastió de les llibertades», i totes les tendències de la Comunitat Valenciana hi són representades: jo no pregunte a ningú quin carnet té ni com pensa. Jo sóc un home independent i mai no he estat en cap partit polític. Ahir, uns senyors em van fer l'oferta de ser cap de llista pel seu partit, però, clar, això no podia decidir-ho amb escopetada de lladre. Jo m'ho havia de pensar, parlar-ho amb la meua dona i el meu soci. Ara, com que en aquest partit les coses es filtren com en un colador, algú ho va donar per fet i va avisar la premsa. Però jo ho he desmentit perquè he decidit no acceptar».

«Jo, el que voldria dir —segueix Filiberto Crespo— és que l'Ateneu no té cap caràcter polític perquè és una cistella de figures, cadascuna d'una classe i d'un color, i que en moments difícils ha estat l'únic lloc de València on s'ha pogut parlar en llibertat. Nosaltres l'únic que volem és que la gent se'n recorde i ajude a fer una casa cultural, de divertiment i d'oci on càpien tots».

Amb tot, s'enceta un altre parèntesi en l'agonia de l'antiga institució neogremialista que, probablement, és l'última oportunitat de què la societat valenciana disposa per salvar-la. Els anys ho diran. □

i això és una qüestió molt delicada. Jo en sóc partidari, però comprenc que hi ha drets adquirits perquè hi ha uns senyors que han posat els duros —algun d'ells ha arribat a posar-hi un milió de pessetes—, que són els socis fundadors, i els joves no fa ni un any que hi han arribat i només han pagat mil pessetes. En l'última junta es va oferir als socis la possibilitat de canviar els estatuts i el reglament, i pel mes de juny jo presentaré un estatut i un reglament nou on els drets polítics seran per a tots iguals. El que no podran fer-se són capelletes: desapareixerà la subcomissió i qui vulga fer-se amb el poder que presente una candidatura i que guanye les eleccions. A nivell d'estat, per exemple, no hi ha dos parlaments —un de joves i un de majors—; el que és major de divuit anys té tant de dret com el que en té seixanta».

Per la seua banda, el president de la subcomissió juvenil, Javier Faus Dalmau, ens ha fet saber que de totes les activitats que havien dissenyat des de la seua formació només han pogut dur a la pràctica les de caràcter esportiu. «Després —explica Faus—, per problemes econòmics, aquestes activitats les

portem com podem perquè no ens donen els diners. L'única possibilitat que teníem de recuperar diners per als nostres actes era la festa de cap d'any, i de sobte, ens la van suprimir. Això provoca tensions amb la junta directiva, la qual ens dissol, però, com guanyem les eleccions, tornem a existir i a organitzar coses, com el cicle de conferències sobre l'autonomia i un altre que hem previst de caràcter municipal. Nosaltres sabem que no és el nostre terreny clavar-nos en els assumptes de la junta, però veiem moltíssimes possibilitats d'actuació en l'Ateneu i creiem que és possible salvar aquella casa. Les tensions que tenim no són ideològiques sinó generacionals perquè hi ha algun membre de la junta que creu que la millor cosa és no fer res i vendre els locals. Des de la junta, també s'ha dit que el joves només tenim dret al terret i prou. Nosaltres, la petició que vàrem fer va ser passar a formar part de la junta perquè, fins ara, només hem pogut tractar amb intermediaris que contenen a la junta allò que volen i que no sempre és cert».

Quant a la decisió de l'assemblea general de socis, els «juvenils» van